

39. MEĐUNARODNI BEOGRADSKI PREVODILAČKI SUSRETI

Od izvornika do prevedene knjige

I lepi i verni, što da ne?

Zamislimo kontinuum: na jednom kraju knjiga na izvornom jeziku, na drugom - ta ista knjiga u prevodu. Prethodili su joj snovi pisca. Prevodilac ju je sanjao dok je radio prevod i često žalio za nezapamćenim sanjanim rešenjima za koja je siguran da su bila dobra.

A šta je bilo između? Kako se izvornik pretopio u prevod? Da li je prevod lep kao izvornik? Da li je tačan? I šta uopšte znači to - lep, tačan, tečan? Da li ga je, dok je prolazio kroz razne ruke u raznim fazama rada neko popravljao, ili možda kvario?

I kako se izvornik uopšte našao na prevodiočevom stolu? O tome ćemo na našim ovogodišnjim razgovorima. Nama nikad ne nedostaje tema za razgovor. I kad zapodenemo priču o jednoj, ona se vrlo brzo razgrana. Pethodne tri godine razgovarali smo o stanju svoje struke, njenj sadašnjosti i budućnosti, o sebi - o tome kako postajemo i ostajemo to što smo - književni prevodioci, i o tome kako sami vrednujemo svoj rad, a kako ga vrednuju drugi. Ove godine na redu je razmena iskustava o čudu jezičkog preobražaja knjige.

Dobro došli na 39. Međunarodne beogradske prevodilačke susrete.

ČETVRTAK, 29. maj 18 ČASOVA

Svečani prijem gostiju 39. BEPS

Salon Udruženja književnih prevodilaca , Francuska 7

PETAK, 30. maj

10:30 – Otvaranje 39. Međunarodnih beogradskih prevodilačkih susreta

11:00 – Pisac i njegovi prevodioci

Dela Dragana Velikića u preko četrdeset prevoda

Moderator: MIRJANA VITMAN

Razgovor počinje: MAGDA PETRINJSKA

Susret prevodioca s „njegovim“ piscem uvek je praznik za prevodioca, a ni pisac verovatno nije ravnodušan. Susret prevodioca sa kolegama koje prevode istog pisca kao i on prilika je za mnoge razmene iskustava. Susret pisca sa više svojih prevodilaca za jednim stolom mogućnost je da se bliže upozna s tim kako ga oni doživljavaju, zašto ga vole, imaju li neke teškoće dok prevode njegova dela, kako ga predstavljaju čitaocima u svojim zemljama, kako su njegova dela tamo primljena. Svoja iskustva u prevođenju dela Dragana Velikića ovog puta sa nama će podeliti osamnaestoro njegovih prevodilaca iz deset zemalja, i to: **Ana Adamović** (Češka), **Aliće Parmedani**, **Marija Rita Leto**, **Ljiljana Avirović**, **Dunja Badnjević** i **Manuela Orazi** (Italija), **Dimitar Baševski** i **Jelena Lužina** (Makedonija), **Urban Belina** i **Matej Krajnc** (Slovenija), **Antal Bognar** (Mađarska), **Dragana Bojanić Tijardović**, **Marija Joana Stojadinović** i **Mona Popović** (Srbija), **Maša Dabić** (Austrija), **Alen Kapon** (Francuska), **Rendal Mejdžor** (SAD) i **Magda Petrinjska** (Poljska).

16:00 - Prvi razgovor

Otkrivanje novog, otkrivanje starog

Moderator: LARA HELBLING

Razgovor počinje: DUŠKO PAUNKOVIĆ

U zemljama jezika male rasprostranjenosti, kao što je srpski, velik, ako ne i najveći deo izdavačke produkcije čine prevodi. Kakvu kulturnu klimu i sliku stvara zastupljenost prevedenih dela iz pojedinih književnih žanrova? Tržište ima nemalog udela u izboru dela koja će biti ponuđena u prevodu, ali ono niti bira samo, niti bira neposredno, niti bira samo ono. Zahvaljujući kojim posrednicima se izvornik na stranom jeziku pojavljuje u katalogu kao naslov preveden na naš jezik? Taj izvornik može biti neki dosad neprevedeni a vredan stari pisac, može biti i bezvredni tekst, ali bestseler, a može i neko kapitalno delo koje se dosad niko nije potrudio da prevede.

19:00 - Svečano uručenje nagrade najboljem stranom prevodiocu za 2014. godinu, prostorije Srpskog PEN centra, Terazije 29/II

SUBOTA, 31. maj

11:00 - Drugi razgovor

Lako je vama prevodiocima, ne radite s drugima

Moderator: DEJAN ACOVIĆ

Razgovor počinje: BOJANA KOVAČEVIĆ

Uvreženo je mišljenje da su prevodiocu potrebni samo sto, kompjuter, rečnik i šolja kafe pa da odmah može da se baci na posao, bez veze sa spoljnim svetom. Internet je

zaista smanjio potrebu za „kopanjem“ po bibliotekama van kuće, za jurenjem znalaca većih od nas, ali... Da li neko zaista veruje da ima uspešnog posla bez povratnog sprega u toku rada? I da se prevod iz našeg kompjutera sam stvori ukoričen u knjigu i sam nađe svoje mesto u izlogu i knjižari? Prvi merodavni čitalac našeg prevodilačkog učinka biće lektor (češće lektorica), naravno, ako je izdavačka kuća dovoljno svesna i savesna da ga ima. Kako doživljavamo lektore – kao tehnička lica, mučitelje, dragocene saradnike? Kako lektori doživljavaju nas – kao uobražene nepoznavaoce jezika, nesavesna bića koja smatraju da „te stvari“ treba da radi „neko drugi“, a oni samo „prevode“, kao stvaraoce od kojih i sami ponešto nauče?

16:00 - Treći razgovor

Prevodilac pred novim zadatkom

Moderator: DANIJELA PEJČIĆ

Razgovor počinje: RENDAL MEJDŽOR

Knjiga za prevod je odabrana, poverena prevodiocu, određen je rok predaje... a šta se dešava u međuvremenu? Da li je za nas, prevodioce, svaka nova knjiga novi izazov, otkriće, da li svaku zavolimo, ima li ih koje doživljavamo kao kuluk? Šta nam je najteže – sam tekst, postavljen rok? Šta nas najviše raduje dok radimo – učenje novog, mogućnost da pokažemo svoje umeće, očekivanje uspeha knjige? Šta osećamo kad predamo završen prevod – umor, olakšanje, tugu zbog rastanka?

Redovna godišnja Skupština UKPS održana je 10.maja 2014. u sali Francuska 7.

Prema Pravilniku o radu Skupštine, posle pola sata čekanja broj prisutnih čini kvorum.

U 11.30 Skupština je počela sa radom sa 50 prisutnih članova.

Predsednik Miloš Konstantinović pozdravio je prisutne i pre nego što se prešlo na Dnevni red odata je pošta preminulim kolegama između dve Skupštine: Cveti Kotevskoj, Mlađi Veselinoviću, Eleonori Prohić i Petru Tesliću.

U Radno predsedništvo predloženi su: Vesna Stamenković, Bora Gerzić i Miloš Konstantinović.

Pre usvajanja Dnevnog reda pročitana su imena 25 novih članova, a prisutni od njih pozdravljeni su aplauzom.

Nakon usvajanja Dnevnog reda prešlo se na 1. tačku - Izveštaj o radu. Izveštaj je, bez rasprave, jednoglasno usvojen.

O pripremama 39. Beogradskih međunarodnih prevodilačkih susreta izvestila je Vesna Stamenković, v.d. predsednika Odbora za međunarodnu saradnju i BEPS. (U ovom Biltenu je uz poziv priložen spisak gostiju i program). S obzirom na to da se za Okruglim stolom vode veoma zanimljivi razgovori iz prakse i teorije prevodenja, a pošto se ne dobijaju sredstva za štampanje Zbornika, predloženo je da se razgovori skinu sa traka i da se postave na sajt Udruženja.

O položaju književnih prevodilaca govorili su Miloš Konstantinović, Duško Paunković, Bora Gerzić i ostali. D. Paunković je ponovo izneo situaciju u vezi sa plaćanjem doprinosa za samostalne umetnike: Sekretarijat za kulturu Beograda kasni sa uplatama, poreske uprave zbog toga nagomilavaju kamate i blokiraju račune samostalnih umetnika. Objasnio je da to zavisi od lokalne samouprave, odnosno od opština, tj. od službenika koji uglavnom ne poznaju propise. Koordinacioni odbor umetničkih udruženja pokušava da uspostavi komunikaciju sa Ministarstvom kulture da se postojeće kamate otpišu i da se taj problem sistemski reši. (U međuvremenu je stigla uplata za I kvartal, ali sada već ističe rok za uplatu doprinosa za II kv.)

Razgovaralo se i o nepoštovanju autorskih prava i o nepovoljnim ugovorima koje izdavači nude prevodiocima. Poslednji primer flagrantnog kršenja autorskih prava su poklon-knjige lista *Blic* u kojima nisu navedena imena prevodilaca. Time se izbegava plaćanje autorskih prava prevodiocima ili njihovim naslednicima (u poslednja dva slučaja štampan je prevod Kafke B. Živojinovića, Gi De Mopasana Radivoja Konstantinovića i ostalih...) Predloženo je da se na ovu pojavu javno reaguje, a takođe i da Udruženje podigne tužbu radi zaštite kolektivnih autorskih prava.

Postavljeno je i pitanje visine prevodilačkih honorara, s obzirom na to da se cenovnik Udruženja nije menjao nekoliko godina. (100 eu za 1 AT proze, 1 eu po stihu.) Dogovoreno je da se ne menja cenovnik jer se izdavači ne pridržavaju ni postojećeg. Oni nemaju interes da angažuju dobre prevodioce, jer knjiga nema tržišnu vrednost.

Prisutni na Skupštini su odlučili i da se ne menja visina članarine (1000,00 din. godišnje), već da se apeluje na članstvo da je što pre plate. Predloženo je da se poštom pošalje dopis članovima koji ne plaćaju članarinu sa popunjenom uplatnicom.

Skupština je završila sa radom oko 13. časova.

* * *

Tekst Miloša Konstantinovića, objavljen u kulturnom dodatku Politike, 17. maja 2014. godine.

Суботом, поклон књига!

Какве ли среће! Суботом се уз новине може добити и књига! Једнога јутра, можда је била баш субота, Грегор Самса се претворио у нешто налик инсекту. Неоспорно, и тако на леђима, буба је и даље имала идентитет. Без обзира на промену, одазивала се на име Грегор.

Кафкин јунак није ни био свестан колико је имао среће: да се пробудио као преводилац у издањима *Ringier Axel Springer*, не би имао ни име. Преводилац Кафкиних приповетки у том издању се претворио не у бубу, већ у Нико и у Ништа. Потпуно поништавање идентитета. О томе баш Кафка пише. Али они не читају оно што издају, као што и не плаћају, тако доводећи филозофију бесплатног до врхунца који превазилази и најлепши бисер у њиховој ниски издања, лист 24 сата, једини лист у Србији који вреди мање него што кошта.

Није све тако црно. *Ringier Axel Springer* се разуме у књижевност, јер НИН, његово власништво, додељује најзначајнију српску књижевну награду. То смо и очекивали од швајцарско-немачког медијског гиганта који у источној Европи поседује седамдесет штампаних издања и шездесет електронских. Како

постигну да буду успешни? Ко чита, знаће, пише на њиховом сајту: *Ово постижемо...постављањем модела наплативих садржајних платформи.*

Вредност акција *Axel Springer* на данашњи дан: 39,14 евра.

Вредност преводилаца који за њих раде: 0.

И опет, субота. Издање избора Мопасанових приповедака, такође не садржи име преводиоца. Као и Кафка, само 165 000 примерака, у земљи у којој је просечан тираж између 500 и 1000. Не могу они ништа на ситно, како пише на њиховом сајту, „компанија *Ringier Axel Springer Media AG* стекла је водећу позицију на тржишту таблоида.“ Издање Кафке и Мопасана јесте таблоидно: и најгора издања хороскопа, брзих кувара и упутстава за мултилевал продају библиофилска су у односу на ово. Недовољно велико да се увије лук на пијаци, недовољно квалитетно за праће прозора, тек веза ротквица може да стане. Сва срећа да је потписан, поред уредника и осталих заслужних, и „*Art direktor*“. Преводилац није.

Комбинација швајцарске прецизности и немачке одговорности и квалитета. Немачка има најбољу заштиту својих преводилаца, и најбоље финансијске услове за њих, обезбеђене законима који се поштују. Наравно, на нама у Србији је да ли ћемо да увозимо најбољу праксу из Европе, или пак најгору. Јер корпорације имају и најгору праксу, за оне који на њу пристану, за оне вољне да трпе понижења и бандитизам. Сигуран сам да то нисмо ми, нарочито са новим Законом о ауторским и сродним правима, који је прављен по узору на немачки и сличне европске.

Имати у рукама издање књиге без имена преводиоца, издање класика које потписује *Ringier Axel Springer* попут је конзумирања црвљивих кобасица, поседовања скупоценог швајцарског сата у којем се налази јевтина механика са бувљака или доброг немачког аутомобила без броја шасије. Аутомобил без броја шасије је краден. Књига без имена преводиоца такође.

Милош Константиновић

Председник удружења књижевних преводилаца Србије

Poslednja vest!

Naši članovi **Duško Paunković**, predsednik, i **Vesna Injac-Malbaša**, zamenica predsednika, dali su neopozive ostavke na svoje funkcije u Nacionalnom savetu za kulturu.

**DOBRO DOŠLI NA 39. MEĐUNARODNE BEOGRADSKЕ
PREVODILAČKE SUSRETE!**